

Bilgi Felsefesi — Deneme

KPSS AI Coach · 21.10.2026 · 10 soru

Bir düşünür, "Bilme edimi, bilen ile bilinen arasındaki bağdan doğar." diyerek bilginin yalnızca nesnelerin varlığıyla açıklanamayacağını savunmaktadır.

1. Bu söz, bilgi felsefesindeki hangi anlayışla ilişkilendirilebilir?

- A) Bilgi felsefesinin epistemoloji adıyla anılması
- B) Doğru bilginin mümkün olup olmadığının sorgulanması
- C) İnsan zihninin nesnel bilgiye ulaşabileceği iddiası
- D) Öznenin nesneyle ilişkisi sonucunda ortaya çıkan ürün
- E) Duyular aracılığıyla elde edilen bilgilerin güvenilir olmaması

Bilgi felsefesi dersinde öğretmen, "Doğru bilgi mümkün müdür?" sorusunu merkeze almış ve öğrencilerden bu sorunun bilgi alanındaki yerini belirlemelerini istemiştir. Ders boyunca bilginin özne ile nesne arasındaki ilişki sonucunda oluştuğu da vurgulanmıştır.

2. Buna göre bu dersin temel yönelimi aşağıdakilerden hangisine işaret eder?

- A) Bilginin yalnızca nesnenin varlığıyla açıklanabileceğini ileri sürmeye
- B) Duyuların güvenilmezliğini tek başına savunmaya
- C) Nesnel bilginin mümkün olduğunu eleştiri öncesinde kabul etmeye
- D) Bilginin imkânını ve oluşum koşullarını birlikte sorgulamaya
- E) Bilgi felsefesini başka bir adla tanımlamaya

İnsan, çevresindeki nesneleri yalnızca görmekle yetinmez; onları anlamlandırır ve bu süreçte kendi konumunu da işin içine katar. Bu nedenle bilgi, nesnelerin kendiliğinden ortaya koyduğu hazır bir içerik değildir. Bilme süreci, bilen ile bilinen arasındaki karşılaşmayla biçimlenir.

3. Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilgi, duyularla edinilen içeriklerin güvenilmez olduğunu gösterir.
- B) Bilgi, insan zihninin nesnel bilgiye koşulsuz ulaştığını kanıtlar.
- C) Bilgi, doğru bilginin mümkün olup olmadığını sorgulama işlemidir.
- D) Bilgi, bilgi felsefesinin farklı adla anılmasını ifade eder.
- E) Bilgi, bilen ile bilinen arasındaki ilişkiyle biçimlenir.

Bilgi felsefesi, bilginin nasıl oluştuğunu inceler. Bu incelemede özne ile nesne arasındaki bağ önem taşır. Bilgi, bu bağın sonucunda ortaya çıkar.

4. Bu parçaya göre bilgiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilgi, duyuların güvenilir olmadığını savunan yaklaşımdır.
- B) Bilgi, nesnel bilgiye eleştiri öncesinde ulaşma iddiasıdır.
- C) Bilgi, alanın epistemoloji diye adlandırılmasıdır.
- D) Bilgi, özne ve nesne arasındaki ilişkinin ürünüdür.
- E) Bilgi, doğru bilginin imkânını sorgulayan sorudur.

Kuşkucu bir yaklaşım, duyuların sunduğu verilerin değişebilir ve yanıltıcı olabileceğini ileri sürer. Buna karşılık dogmatik yaklaşım, insan zihninin varlığın kendisi ve ilk nedenleri hakkında nesnel bilgiye ulaşabileceğini kabul eder. Her iki tutum da bilgiye ilişkin bir değerlendirme yapar; ancak biri güven sorununu, diğeri bilginin mümkün olduğunu öne çıkarır.

5. Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilgiye yönelik yaklaşımlar, duyular aracılığıyla edinilen her bilgiyi reddeder.
- B) Bilgiye yönelik yaklaşımlar, duyuların güvenilirliği ve zihnin bilgi gücü konusunda ayrışır.
- C) Bilgiye yönelik yaklaşımlar, nesnel bilgiye ulaşmayı kuşkuculuğun ilkesi sayar.
- D) Bilgiye yönelik yaklaşımlar, yalnızca bilginin adlandırılması üzerinde birleşir.
- E) Bilgiye yönelik yaklaşımlar, doğru bilginin mümkün olup olmadığını tartışmadan kabul eder.

Bir seminerde öğretim üyesi, bilgi felsefesinin “Doğru bilgi mümkün müdür?” sorusuyla başladığını ve bilginin özne ile nesne arasındaki ilişki sonucunda ortaya çıktığını belirtmiştir.

6. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilgi felsefesi, yalnızca alanın farklı adlarını belirler.
- B) Bilgi felsefesi, nesnel bilginin mümkün olduğunu sorgulamadan kabul eder.
- C) Bilgi felsefesi, öznenin nesneyle ilişkisini bilgi sorunundan ayırır.
- D) Bilgi felsefesi hem bilginin imkânını hem de oluşumunu ele alır.
- E) Bilgi felsefesi, duyuların güvenilir olmadığını savunur.

Bir ders notunda bilgi felsefesinin, bilgi kuramı anlamına gelen başka bir adla da kullanıldığı belirtilmiştir.

7. Buna göre bilgi felsefesinin diğer adı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuşkuculuk
- B) Dogmatizm
- C) Epistemoloji
- D) Estetik
- E) Ontoloji

Bir görüşe göre insanın bilgi edinmesi, dış dünyadaki nesnelerin pasif biçimde zihne aktarılması değildir. Bilen özne, yöneldiği nesneyle ilişki kurarak bir bilgi oluşturur. Bu nedenle bilgi, yalnızca nesnenin varlığına indirgenemez; öznenin konumu da bilme sürecinin bir parçasıdır.

8. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A)** Bilginin ortaya çıkışı, duyuların bütün verileri güvenilir saymasına dayanır.
- B)** Bilginin ortaya çıkışı, zihnin nesnel bilgiye eleştiri öncesinde sahip olmasını gerektirir.
- C)** Bilginin ortaya çıkışı, doğru bilgi sorusunun alan adını belirlemesine bağlıdır.
- D)** Bilginin ortaya çıkışı, nesnenin özne üzerindeki etkisinin bütünüyle ortadan kalkmasına bağlıdır.
- E)** Bilginin ortaya çıkışı, özne ile nesnenin karşılıklı ilişkisinden bağımsız değildir.

9. Bilgi felsefesinin, “bilgi kuramı” anlamındaki diğer adını karşılayan terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Etik
- B)** Epistemoloji
- C)** Aksiyoloji
- D)** Ontoloji
- E)** Estetik

10. “Bilgi kuramı” adıyla da anılan, bilginin kaynağını, doğruluğunu ve sınırlarını konu alan felsefe dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Epistemoloji
- B)** Ontoloji
- C)** Estetik
- D)** Etik
- E)** Mantık

Cevap Anahtarı

1. D

2. D

3. E

4. D

5. B

6. D

7. C

8. E

9. B

10. A

Çözümler

- 1.** D, bilginin bilen özne ile bilinen nesne arasındaki ilişkiden doğduğunu belirtir. E duyulara yönelik kuşkucu tutumu, C dogmatik yaklaşımı, B temel soruyu, A ise alanın diğer adını ifade eder.
- 2.** D, verilen soru bilginin mümkün olup olmadığını; ikinci ipucu ise bilginin özne-nesne ilişkisiyle oluştuğunu gösterir. B yalnız kuşkucu tutumu, C dogmatik kabulü, A özneyi dışlayan açıklamayı, E ise adlandırmayı anlatır.
- 3.** Parça, nesnenin tek başına yeterli olmadığını ve bilen ile bilinenin karşılaşmasını vurgular; bu nedenle E ulaşılabilecek yargıdır. A kuşkuculuğa, C temel soruya, B dogmatizme, D ise adlandırmaya aittir.
- 4.** Parçada bilgi, özne ile nesne arasındaki bağın sonucu olarak açıklanır; bu nedenle D parçayla örtüşür. Diğer ifadeler kuşkuculuk, temel soru, dogmatizm veya adlandırma konularını anlatır.
- 5.** Parça, kuşkuculuğun duyuların güvenilirliğini, dogmatizmin ise zihnin nesnel bilgi gücünü değerlendirdiğini belirtir. Bu nedenle B iki yaklaşım arasındaki ayrımı doğru kurar; A kapsamı genişletir, D konuyu adlandırmaya indirger, C yönleri ters çevirir, E ise sorgulamayı ortadan kaldırır.
- 6.** Verilen iki bilgi birlikte değerlendirildiğinde alanın hem doğru bilginin imkânını hem de bilginin oluşumunu konu edindiği görülür. E kuşkucu bir görüşü, B dogmatik tutumu, A adlandırmayı, C ise verilen ilişkiyi tersine çevirir.
- 7.** C, bilgi felsefesinin bilgi kuramı anlamındaki diğer adıdır. A ve B bilgiye ilişkin yaklaşımlar; E varlık, D ise sanat alanıyla ilgilidir.
- 8.** Parça, bilginin nesnenin tek başına aktarımı olmadığını ve öznenin nesneyle ilişkisinin gerekli olduğunu belirtir. Bu nedenle E desteklenir; A kuşkuculuğu, C adlandırmayı, B dogmatizmi, D ise parçanın ilişki anlayışının tersini ifade eder.
- 9.** B, bilgi felsefesinin kullanılan diğer adıdır. D, varlık felsefesini; A, ahlak felsefesini; E, sanat felsefesini; C ise değer felsefesini ifade eder.
- 10.** A, bilgi felsefesinin diğer adıdır. B varlık alanını, D ahlakı, C güzeli ve sanatı, E ise doğru düşünmenin ilkelerini konu edinir; bu nedenle aranan alanı karşılamaz.